

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Szerelem és a bűnözés.*

Irta: Proszly Lóránd csendőrfőhadnagy.

Visszaemlékezve a Csendőrségi Lapok folyó évi 3-ik számában megjelent „Bűnös férfiak és bűnös asszonyok” című tanulmányomra — különösen az asszonyok bűnözésének kellő megvilágítása céljából — meg kell emlékeznem erkölcsi életünk legfontosabb mozgató eleméről, a szerelemtől is és pedig nemcsak azért, mert a szerelemből elkövetett bűnök számának szaporodása szükségessé teszi azt, hogy az emberi bűnözésnek ezen fajtáját is tanulmányozva, nemi, vagy finomabban fejezve ki magamat, erkölcsi életünk egyik igazán sötét és elszomorító árnyékoldalával megismerkedjünk, hanem azért is, mert éppen az ugynevezett szerelmi bűnök vizsgálataiból lesz alkalmunk kihámozni a legigazabb és legmegdöbbentőbb erkölcsi tanulságokat és igazságokat.

Lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy az erkölcsi élet szerencsétlen berendezése s a családi élet felbomlása mennyire tönkreteszi az emberek erkölcsi érzékét, jellemvilágát és egész életét. S nagy igazságot van a kitűnő tollú írónak, midőn ezt írja: „... hiába halad az emberiség bármelkorát a tudomány terén, hiába tökéletesedik, azért az életet nem a tehetség, nem a karakter (jellem) hanem a nemi ösztön, vagy mondjuk szebben, a szerelem dönti el.

Hogy mi a szerelem, röviden a következőkben foglalkozhatok össze. A szerelem nem más, mint nemi ösztön; egy erő, hatalmas szenvedély, más oldalról pedig egy szép, kedves, boldogító érzés, melyet a férfi a nő s a nő a férfi iránt érez. Egyformán érzik ezt úgy az egyszerű, szegényes ember, mint a hatalmas, gazdag ur. Nincs sem ranghoz, sem álláshoz, sem műveltséghez, sem származáshoz kötve. Csendes, nyugodt érzés, ha vágyait kielégítheti, ha ezóját elérheti; de nem ismer korlátot, ellenállást, ha főkevertett indulatában ellenkezőre talál. A szerelemnek van ezója és feladata is, ez pedig nem más, mint az emberiség fenntartása és pedig a házasság keretén belül. Innen van az, hogy ezen jogintézménynek oly mérhetlenül nagy fontossága

és szerepe jutott a nemzetek s az államok életében. Ezt legkényesebben a történelem igazolja.

Mig ugyanis a férfi — éppen a szerelem hatása alatt — nemcsak a szépséget s a külső híjakat keresi a nőben, hanem az élettársat látja benne, kiből a gyengét, a szeretetreméltót s az oltalmára bízott védtelent tekinti és tiszteli; viszont a nő a férfiban oltalmazóját látja, kinek oldala mellett a családi tűzhelyet örömmel, békével és boldogsággal tölti be, addig az erkölcsök lazulásától félni nem kell, a társadalmi élet veszélynek kitéve nincsen; de ha a férfi a kőj és az őrző gyönyörű tárgyát tekinti csupán a nőt, viszont a nő ösztönein nem képes uralkodni s az izgalmas gyönyörök rabja lesz, akkor szétmállik a családi élet, megbomlik a társadalmi rend s veszélyeztetve lesz az állam egyik legfontosabb érdeke, a házasság jogintézményének épségben tartása. Ilyenkor születnek meg azok a bűnök, melyeknek melegágya a nemi ösztön, a szerelem. Ezeket pedig nehéz kiirtani a nem is igen lehet, mert a vad természet ősforrásából fakadnak. És a ki valaha szenvedélyesen szeretett vagy csak erősen uralta a szeretkezést, vagy, az tudja, hogy a nemi ösztönök és izgalmak lázában még a legbecsületesebb, legjózanabb és legokosabb emberek is megbomlanak, valósággal beszámíthatatlan állapotba jutnak s úgy a férfiak, mint a nők ostobaságra, aljaságra és bűnre vetemednek.

Az emberiség történetének minden korszaka igazolja, hogy az emberiség a maga egészében folyton magasabbra tört és a művelődés mindmagaasabb fokára tonylog el is jutott, ezzel kapcsolatosan az államok életében a nyugodt fejlődés, a gazdasági megerősödés stb. mindig biztos utóm van akkor, midőn az emberek lelkiéből a szilárd erkölcsi alap nem hiányzik; vagyis magasabb és fejlettebb életet élnek az államok akkor, a midőn az erkölcsök séthetlensége a házasságban jobban biztosítva van, a midőn a családi élet tisztasága és szépsége feltékenyebben őriztetik s a midőn a nők a szerelemben nem lealáztatnak és meggyaláztatnak, hanem felemeltetnek, szóval, minden férfi a maga nemes ideálját becsüli meg a nőben.

Izzel szemben erkölcsi súlyedés, az államok életében gazdasági, hitéleti, művelődési stb. tekintetben visszaesés mutatkozott és mutatkozik mindig, a midőn az emberi-állat állatemberré fajul, a midőn csak abban

* Tanulmányom alapját: dr. Csizmadia Alajos theol. tanár „A bűnözés világa” cz. és Bodnár Zsigmond ügyel. tanár „Erkölcsi világa” című művei szolgálták.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oszkai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyári Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereket és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

osás-ári és királyi udvari szállító, a os. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

leli gyönyörét a megromlott idegzetű ember, hogy az érzéki gyönyörökben térdig gázol; a nőben nem keresi élete nemesebb felét, hanem az állat látja az állatot; viszont a nő otromba érzéki vágyai batártalanságában oktalan állat alá süllyed.

Hogy ilyen viszonyok között a nemi ösztönből eredő bűnözési esetek szaporodó sora rémitő mérvben emelkedik, hogy mennyire kifejlődik és tulteng a bűnözésre való hajlandóság, hogy a nemi kicsapongásból eredő betegségek milyen rombolást visznek véghez e mennyire megboszulják magukat még a késő utódokban is, ezt mind-mind kézzel foghatóan igazolják az emberiség történetének egyes korszakai.

A férfi élete mindenben össze van forrva az asszonyéval. S a mennyire igaz az, hogy jóban-rosszban bűsleges társa a férfinak, annyira bizonyos az is, hogy a bűnözés világában sok minden történik az asszony miatt, az asszony bírásáért, az asszony kedvéért.

A nemi ösztönből eredő bűncelekményeket a Büntetőtörvénykönyv XIV. fejezete, azonfelül a 284. és 285. §§., végül a Büntető Novella XIII. cikk 43., 44., 45., 46. és 47. §§-ai tárgyalják részletesen. De hogyha azokat a nemi vonatkozású bűnözési eseteket gyűjtendők össze, melyeket a nemi ösztönök és indulatok előidézni képesek, akkor elég ok lenne arra, hogy e czélból külön büntető törvénykönyvet alkosson a törvényhozás.

Sajnálatraméltó körülmény, hogy a magyar büntetőtörvénykönyvben az erkölcsi szempontok eléggé figyelmen kívül hagyottak és ez eredményezte azt, hogy 1878 óta az elfajulás évről-évre nagyobb mérvben szedi a maga szerencsétlen áldozatait a társadalom összes rétegében.

És ez nem tulság és ez nem valótlanág!

Hazai viszonyainkat tekintve, megdöbbenéssel kell látnunk azt a pusztítást, mit pl. a nyilvános és titkos kéjelgés végez. Az üzletszerű csábítás és kerítés 1908. évig ugyeszlólván semmiféle tilalomba nem ütközött és azóta sem üldöztetik különösebb szigorral. Pedig képzeljük csak magunk elé a csábítót, a leánykereskedőt, a közvetítőket, az anyát, a ki 10—12 éves leányát már áruba bocsájtja; nézzük az elvhajbászót, a ki az asszonyok és gyermekek szorultságát, nyomorult belyezetét a maga aljas vágyai kielégítésére használja fel; nézzük azokat a férjeket, kik idegenek saját tüzhelyükben, elégedetlenek családi ottbonukban, vagy tekintsük azokat az asszonyokat, a kik mindenütt inkább jól érzik magukat, csak ottbon nem és szívesen dobják oda lelkiismeretüket, becsületüket és testüket az idegen férfinak; mindezek bez képzeljük oda a békés családi kört s a szülői szeretetet nélkülöző gyermekeket, a kik születésüket sem a szeretet túlradásának köszönhetik, hanem az állatiasság tultengésének, — akkor joggal adhatjuk fel a kérdést, égető szükség van-e arra, hogy a jövő nemzedék, a család, a társadalom és az állam ér-

dekében minden lehető megtétessek arra, hogy az erkölcsi züllésnek gát vettessék.

Megengedem, hogy van valami szükségszerűség abban ha a felkorbácsolt vér keresi a maga levezető csatornáját, de mi szükség van arra, hogy a nemi ösztönöket, perverz vágyakat mesterségesen felkeltő könyvek, képek stb. — hatósági ellenőrzés nélkül — terjesztessék; vagy nem lehetne-e gondoskodni valamiképen arról is, hogy ne legyen kénytelen magát senki a piacra dobni; vagy nem lehetne-e a zugbordélyoskodást, titkos kéjelgést, leánykereskedést szigorú törvényekkel tilalmazni s a törvények rendelkezéseit rideg szigorral végrehajtani?

Előfordult, hogy egy leány már 13 éves korában került bordélyüzletbe; joggal kérhetjük, tanköteles korban egy leánygyermek hogyan kerülhet hatósági ellenőrzés alatt levő ilyen helyre?

Előfordul, hogy a rendőrség férjes nőknek ad türelmi bárczát (a férj tudta nélkül), sőt a jegyzéket annyira titokban tartják, hogy még maga a férj sem jöhet nyomára annak, hogy felesége a piacra dobta magát.

Előfordul, hogy apa a leányát csábította el, éveken át kéjelgéseire használta, szóval önmaga dobta a prostitutio karjaiba. Folyó évben történt egy biharmegyei faluban, Élesden, hogy egy ilyen hat év óta tartó viszonyból kifejlődő bonyodalmak a leányt apagyilkosságba kergették.

Budapesten 15—18,000-re tehető a kéjelgést szabadon üző nők száma. A hivatalos kimutatás — természetesen — szerényebb számadatot mutat. Egyéb városokban a létszám a lakosság 8—10%-a. Ezzel szemben prostitució szabályrendelete a 63 vármegyei törvényhatóság közül csak 31-nek van.

Hogy pedig a prostitutio az elkorcsosodásnak egyik legveszedelmesebb eszköze — s hogy az ily uton elzüllött egyéneknek óriási szerepük van a bűnözés terén — bizonyítanom felesleges.

A női büntettek szaporodó sora is igazolja, hogy különösen a nőknél — kik pedig egyéniségükben sokkal erkölcsösebb lények, mint a férfiak — a bestialis nemi indulatok felszabadulása az aljasságnak mily bő forrását teremti meg. Erkölcsi romlottsága olyan eszközöket, módokat juttat kezeügyébe, melyek egy férfi büntettesnek már nemi alkatánál fogva sem ötlének szemébe. A természeti ösztönöket, velünk született ősi gerjedelmeket hajlitja bűnös akaratának járma alá az asszony. S a kiszemelt áldozatok ellenálló vonakodása elmállik a csábító női szépség, színlelt szerelmi hevületek észrontó varázsával szemben.

Természetesen, a nemi ösztönből eredő bűnök javarészt vastag lepel takarja el a szemlélődő ember elől s a szegényfoltokat — érthető okokból — mindenütt leplezik, elhallgatják.

Élni, élvezni — ma ez a jelszó. Az átlag-embe-

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerök, egyszerűől a legdrágábig, egy kézzepénz, mint részlettizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

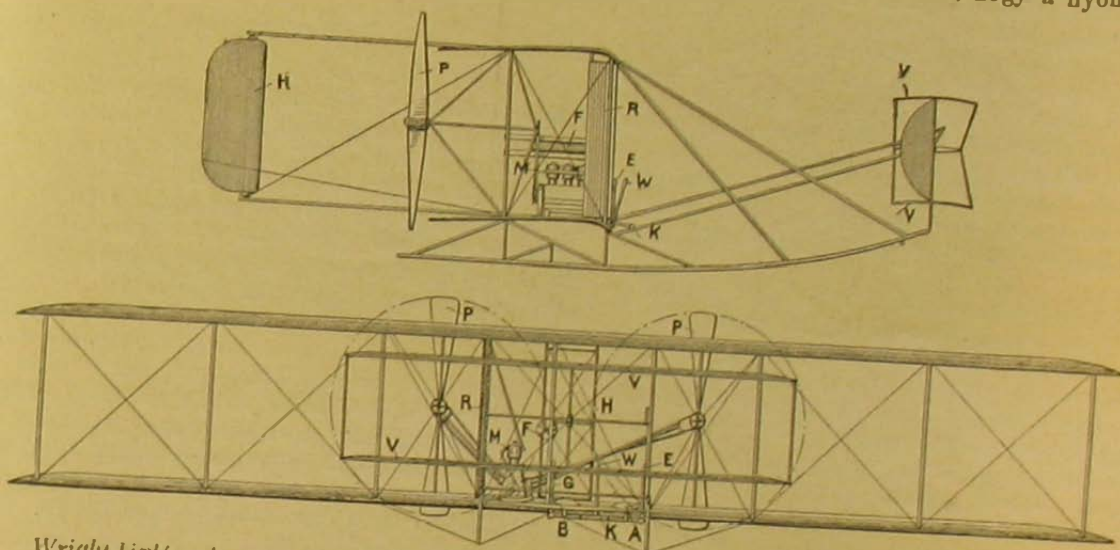
műoránál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

rek összes erejükkel arra törekednek, hogy érzéki vágyaiknak mindennél többet áldozhassanak. Ezért élnek, ezért dolgoznak csupán. Még a betegséget is utálják, mely megakadályozza őket abban, hogy szünet nélkül élvezhessék az érzéki jót s lázas érdeklődéssel és erőlködéssel keresik a gyógyszereket, melyek újra megnyitják előttük az érzéki gyönyörök kapuit.

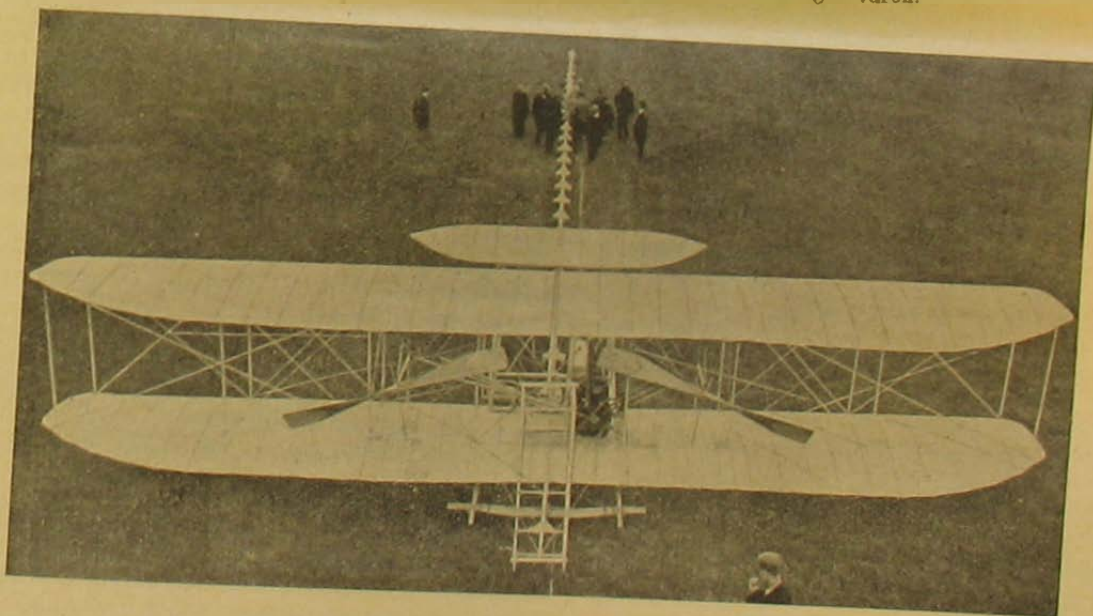
Adatok a nemi rendellenességek kérdéséhez.*

Irta: dr. R. Ehmer gráci ügyész. Magyarra átdolgozta: **.

Daczára az elég gyakori feljelentéseknek, melyek szerint a panaszos nő azt állítja, hogy ő egy, női becsülete ellen elkövetett erőszakos támadásnak esett áldozatul, mégis vajmi ritka eset, hogy a nyomozás adatai

Wright-biplán. A = vezető-ülés, B = utas-ülés, E, G = magassági kormány emeltyűi, V = magassági kormány, W = iránykormány és felület-elcsavarás emeltyűje, H = iránykormány, K = lábtámasz, F = benzintartó, M = motor, R = hűtő, P = légszavarak.

A budapesti repflövorseny géptípusai. — Wright.

Az elzárás, az elkorcsosodás folyamata gyors ütemben halad előre. A családi kötelék lazulása, az erkölcsi érzékek tompulása azonban valamit mégis eredményez és pedig a bűnözések számának növekedését. No meg azt, hogy az államnak s a társadalomnak szaporítani kell a sanatoriumok, a kórházak, a menhelyek, a tébolydák s a börtönök számát.

alján erőszakos nemi közösülés miatt emeltnék vád. Ilyen esetekben tehát az elővigyázat nemcsak kívánatosnak, hanem egyenesen szükségesnek mutatkozik, mert az ilyen feljelentések zöme rendszeren csak arra való, hogy — a hamis vád vagy rágalmasz miatti bírói üldözés veszélyét háttérbe szorítva — a szülők

* Először megjelent a H. Gross-féle Archiv-ban.

vagy a házastársak előtt egy botlás takargatásának azon állítással, hogy panaszos olyasminnek eltérésére kényeszerített, mit ő tulajdonképen szabad elhatározásból megengedett.

Ily esetek nyomozásánál továbbá azt is tekintetbe kell venni, hogy a köznép szójárásában az «erőszak» kifejezés tágabb értelemben alkalmaztatik, mint a törvényben s bogy a köznépnél ezen kifejezés egy oly eszt megjelölésére is használtatik, mely egy, alapján véve kedves ölelés elleni szégyenkező ellenkezéssel kezdődik s egy nem kieroszakolt odaadással végződik.

Mindkét félnek — a tett előtt s utána — egymáshoz való viszonyai utáni beható érdeklődés a legtöbb esetben kellőképen tisztázza az esetet, úgy hogy hibás eljárások elkerülhetők s hogy a tettest oly esetben, melyben kellő indokoknál fogva jogosan feltehető, hogy a merénylet állítólagos áldozata úgylebet viharos udvarlásait szívesen fogadta, a vád alá helyezéstől megkíméljük.

A siketnémákkal, sőt hülyékkel való nemi közösülés esetei nem is oly ritkák, mint a hogyan gondolnók.

A nemi ösztön bevéssége, valamint azon vélemény, hogy a sértett a tett s a tettes felett nem adhat majd felvilágosítást s utóbbi így kérézete büntetendő módon történt kielégítésének következményei alól kibujhatik, magyarázzák, hogy a tettes az ily egyén testi fogyasztásával nem törődik, kivált, hogyha a fogyasztott eszes az amagy is gyengén fejlett szépérzékét elkábitotta s a hülye nő — a ki amagy sem ellensége a nemi élvezetnek — barátságos vigyorgással mindent enged magával tenni.

Azon állítás is gyakran fordul elő, hogy valaki alvás közben, tehát öntudatlan s ellenállásra képtelen, tehetetlen állapotban támadtatott meg és használtatott. Az az állítás azonban, bogy a nemi közösülés alvás közben vette kezdetét s az ébredés csak a közösülés alatt történt, a szakértőknél nem talál bitelre s joggal a már érintett leplezgetési kísérletek közé sorolható.

1. A személyben való tévedés.

Nincs kizárva, hogy az álomba merült nő, a hozzá közeledő férj személyében tévedhetik, mint azt az alább közölt megtörtént bűnesetben is látjuk.

A favágó az erdőben töltött több heti távollét után bazajlott s szeretőjével K. istállócseláddel találkozva, megbeszélte vele, bogy éjjel meglátogattja. Azonban halasztást nem tűrő ügyek — a nélkül, hogy erről szeretőjét értesithette volna — még azon éjjel az erdőbe való visszatérésre kényszerítették.

B. favágó, ki K.-ra már régen szemet vetett, társának testi erejére való tekintettel azonban a leánynak udvarolni nem mert, erről tudomást szerzett s az alkalmat kihhasználva, éjszaka az istállóba a leányhoz topódzott. K. azon kérdésére, hogy ő-e a János, a valóság-nak megfelelően — mert az ő keresztneve is az volt — de óvatosságból suttogva, igennel felelt s a suttogó hangbördözésnél megmaradva, vele hajnalig szórakozott.

Képzeltető, bogy mennyire volt megörvendeztetve, A. favágó, midőn néhány hét múlva szeretőjétől — kivel azóta nem beszélte — azon meglepő hirt hallotta, hogy töle más állapotba jutott.

Erre szakított vele s más vidékre költözött, de később,

midőn K. egy fügyermeknek adott életet, annak gyámja által gyermektartás czimén perbe fogott.

Szerencséjére be tudta bizonyítani, hogy a kérdéses időben s éjszakán nem volt a faluban s így K. került bajba, kinek család s hamis tanulás miatti elítéltetése bizonyosnak látszott.

B.-ben, a ki eddig az ügy fejleményeinek csendes szemlélője volt, ekkor mégis megszólalt a lelkiismeret s vallomásaival kiszabadította K.-t a kelezéséből.

2. Megfertőztetés.

N.-né tíz éves Fanny nevű leányát egy este bevásárlás czéljából a 32 éves, magyarországi születésű, róm. kath., nő, büntetlen, H. nevű szatócshoz küldte.

A kis leány kevés idő múltán igen izgatottan vissza-jött s sirva panaszkodott anyjának: «többé nem megyek ehhez az emberhez, kinyalta az egész számat».

Miután a leány, kin nagyfoku hányási inger vett erőt, kissé megnyugodott, az esetet részletesen elmondta anyjának, ki erre megtette a feljelentést.

Az erkölcsös s igazságot szerető leányka mint tanu kihallgattatván, az esetet a következőképen adta elő:

Június 1-én H.-hoz küldtettem, hogy babot vegyek. H. a babot nekem átadta. Ő az áruasztal mögött, én előtte álltam. Mielőtt azonban visszaadta volna a kijáró pénzt, az áruasztalon átnyulva, mindkét kezével vállon ragadott, nyelvével egész arczomat lenyalta s azután — bár számat zárva tartottam — ajkaimon keresztül nyelvét számba szoritotta.

Védekeztem a hogyan birtam, de ő erősen tartott. Ezután a nélkül, hogy szoknyáimat felemelte volna, lábaim közé nyult.

Vádlott az arcz lenyalását tagadja, beismeri azonban, bogy a leányt megcsókolta s egy ugynevezett «nyelvcsókot» adott neki, melynél nyelve a leányét érintette. Azt is beismeri, hogy kezével a leány hasához nyult.

Mindezt kissé ittas állapotban s csak rakoncátlanoklásból tette, a nélkül, hogy nemileg izgatott lett volna s nem azon czélből, hogy nemi ösztönét kielégithesse.

Miután azonban a helyzet körülményeinél fogva s a «nyelvcsók» jelentőségét illetőleg a törvényszéki orvosok részéről adott vélemény alapján, nem forgott fenn kétség az iránt, bogy a leánynyal durva nemi visszaélés történt, kinek testét H. jogtalanul nemi ingereinek kielégítésére vett igénybe, nevezett megfertőztetés miatt vád alá helyeztetett s elítéltetett.

Az ítélet indokai a leirt tényállást bebizonyítottnak tekintik s az orvosi véleményre hivatkoznak, melyhől a következők emeltetnek ki.

A tapasztalat s a tudományos megfigyelés arra tanít, hogy igen forró csókok alig nélkülözök a szenvedélyt; ha idegen egyének gyermekeket, kivált szokatlan testrészekben s természetellenes módon csókolnak, úgy őket erre bizonyára nemi inger ösztökéli.

Ily csókok még gyermekeknel sem hatástalanok. Mír a csecsemőben megmozdul a természet s a gyermekek — kik bár még öntudatlan lények — már úgy tudnak hizelegni, mint a macskák s értenek hozzá, hogy magukat csókok által kéjes hangulatba hozzák.

Nem lehet eléggé csodálkozni, hogy a nemi ösztön csókok által mily korán ébresztetik!

Ha fáj a feje

ne tévovázsek, hanem használjon azonnal

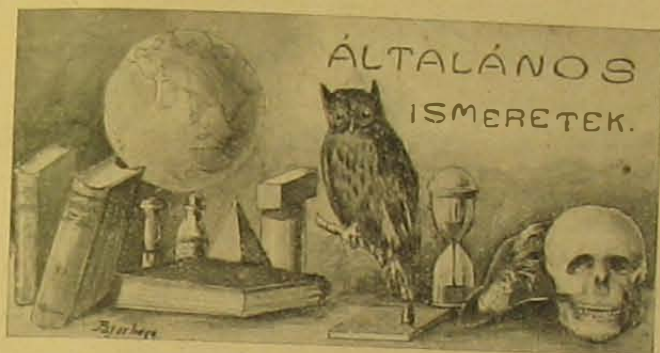
Bereitväs-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Bereitväs Tamás gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Ha egy idegen férfi egy gyermeket erőszakkal, kicsapongó módon megcsókol, úgy az ingerlő nemi ösztön alig tagadható; ha ezenkívül a nyelv is — kivált az áldozat szájába való tolása által — működik, úgy a kéjnek szándékolt kielégítése már nem kétséges, miután mint ismeretes, a nyelvek érintkezése rendkívül izgatón hat.

A nemi ösztön kielégítése alatt természetesen már a *kéj szándékolt felélesztése* értendő. (Folytatjuk.)

Az állatok világából.

Az a páratlan észrevevő tehetség, mely Darwin minden tudományos vállalatában nyilatkozik, s a legkisebb, mások által észre sem vett részletekben megtalálja a természet örök törvényeinek változatlan összefüggését, ez az észrevevő és észlelő tehetség a földi giliszták működésében egy egész új világot fedezett föl.

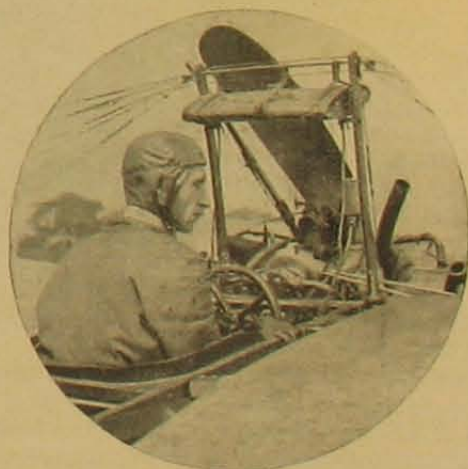
Darwin már fiatal éveiben arra a tapasztalatra jött, hogy egyes legelőkön ésréteken, melyeknek talaját emberi kéz soha sem bolygatta meg, egyes tárgyak, melyek a felületre kerültek, p. o. kisebb-nagyobb kődarabok, hamumaradványok stb. lassanként eltűntek a felületről, s a talaj belseje felé vették útjukat, egyre mélyebben és mélyebben sülyedtek alá. Már akkor azon nézetének adott kifejezést, hogy ez a földi giliszták munkája következtében történik, sly irányban tett is a londoni geológiai társulatnak 1837-ben előterjesztést. Azóban nem igen hallgattak reá. A felfogás oly idegenszerűnek tetszett, hogy az írónak akkor még csekély tekintélye nem tudott neki híveket szerezni. Darwin azonban nem ijedt vissza. Több mint negyven esztendőn keresztül folytonos figyelemmel kísérte ezen apró lényeknek működését, s kitanulta azok életének újszólván minden nevezetesebb mozzanatát.

A földi giliszták, mint Darwin előadja, a talaj termékenynyé való tételére a legnevezetesebb befolyást gyakorolják, s e tekintetben többet tesznek mint az ember maga. Hosszú csatornákat fúrnak maguknak, s molyekben laknak, s ez által a föld mélyében levő földet fölhozzák a felületre, ellenben a felületet új réteggel borítván be, azt a mélységbe sülyesztik. Voltaképp tehát valóságos szántást visznek végbe, megforgatják, „rigulirozzák” a talajt. Mindenki ismeri azokat a kicsiny túrásokat, melyeket alkotni szoktak, s melyeket különösen eső után és reggelként nagyobb számmal lehet látni a felületen. Ez az ő művük. Ez által porhanyóvá tétetik a talaj, korosztól hatolhat rajta jobban nem csak a víz, de a levegő is, miáltal rendkívül emeltetik annak termelőképessége. S e munkát a földi giliszták még a

legkeményebb talajban is elvégzik, s midőn másként már fúrni képtelenek, megeszik a földet, s a szó szoros értelmében átrágnak rajta magukat. Ez által a földrészek szerkezetükön menvén keresztül, még jobban elkészítetnek arra, hogy a vegetációnak tanyánál szolgálhassanak. A csatornák hossza, melyeket csinálnak, olykor egészen hat, sőt nyolcz lábnyi mélységre nyúlik le a földszin alá.

Azonban működésük a talaj javítására más tekintetben is igen nevezetes. Elledelők ugyanis mindenféle növénylevelekből, korhadó szervi részekből áll, melyeket nagy mennyiségben visznek be lakásukat képező csatornáikba. A mellett ezen csatornák falait is kibélelik levelekkel, vagy ha találnak közelükben, rongydarabokkal, gyapot- és gyapjubulladékkal, papírral stb. Ez által eme szervi részek a föld belsejébe kerülnek, s ott valóságos trágyát képeznek. A földi giliszták tehát meg is szántják a talajt, egyszerűen pedig meg is trágyázzák. De még csinálják is a talajt, vagy legalább hozzájárulnak ahhoz, hogy új talaj képződhessék. Tudvalevő, hogy idő folytával a legjobb talaj is kimerül, s hogy a természet e tekintetben az által segít, miszerint az esővíz a fölületet állandóan lemossa, s magával viszi — salak alakjában — a tengerekbe. Helyébe pedig a sziklák szétmálasztása által új talajt képez, melyet ugyan csak eső s folyóvíz salakja gyanánt a hegyekből a síkságokra lehoz. A giliszták, midőn folytonosan porhanyítják a talajt, könnyűvé teszik a víznek munkáját, midőn a salakot magával viszi. De elősegítik az oly sziklák málasztását is, melyeknek fölületét vékony talajréteg képezi, s melyen keresztül nehezen hatolhatna a víz, ha ők nem porhanyítanák. Sőt egyébként is hozzájárulnak a porhanyításhoz. Egész kis homok és kőszemcséket nyelnek le, melyekre az emésztésnél szükségük van, s azokat belsejök feloldja, szétbontja.

Azt fogják evvel szemben talán mondani, hogy a működés, melyet ezen kicsi lények létrehoznak, magában véve igen hasznos lehet ugyan, de tekintettel kicsi voltukra, nagyon kisszerű. Ekkora állatok valami nagyot nem csinálhatnak. Tekintetbe kell azonban venni számukat. Egy-egy hold földön átlag vagy harmincezer darab földi giliszta él, de van úgy, hogy számuk százezerre, sőt százharmincezerre emelkedik. És ez már valami. Ekkora számban már képesek valamire. Egy

Zsályi.

INGYEN
GRAMOFON

lemezvásárlás ellenében! Milyen kék, kik nálunk dupla nagy elsőrendű gramofon lemezeket vásárolnak a 4 korona, azoknak teljesen ingyen adunk gramofont 5-telje nagyságban. **Ne vegyünk részletfizetést** öt-hatszoros áron, mikor készpénzzel sokkal olcsóbban vásárolhatunk. Mi egy állando lemezvásárló közönséget toborozunk össze s így a gép arát idővel a lemez utánrendeléséssel hozzuk be. Ez ma gyarazza meg az okát fenti ama rendszernek. **Ingyen küldünk azonnal 10 db lemezzel** a 4 K egy 80 K-ás gépet, 15 db lemez vételnél a 4 K egy 130 K-ás gépet, 20 db lemezzel a 4 K egy 160 K-ás gépet. A lemezek csoportosítása a legúj góddal történik. Székelydés utvány. **Szent László Intézet** Budapest, 59. Veres Pálné-u. 16.

angol kisasszony, kit Darwin kutatásai fölötté érdekeltek, összeszedte reggelenként a földet, melyet ezen állatok föltartak, s kitünt, hogy annak tömege egy év alatt boldanként fölmege legalább is száz métermázsára. Más számítások azonban azt mutatták, hogy százötven mázsáról kell beszélnünk legkisebb számításal, de néha két, sőt három annyiról. És ebből kitűnik, hogy ennyit maga a föld tulajdonosa, az ember sem tesz ezért a földért, ennyi friss talajjal és trágyával nem látja el, mint ezek az apró lények, melyek rajta élnek, s természetbeni leszolgálás által csakugyan busáan fizetik meg a labkért.

E mellett Darwin az érdekes állatok egyéb szokásait és sajátosságait is tanulmánya tárgyává tette, s mondhatni igen érdekes jelenségekre akadt. Minden életviszonyaikban igen óvatos, sőt némileg okos állatoknak mutatják magokat. Nappal jó mélyen bebuzódnak lakáik menseibe, hol a belőlük táplálkozó madarak nem éretik el őket. Éjjel azután előmásznak. Először szájukat dugják ki a nyíláson, azután egész testükkel kimásznak, csupán hátulról részük marad benne a nyílásban. Ily helyzetből körülkatatják csatornájuk nyílását, ha nincs-e közelében valami levél, vagy egyáltalában valami táplálék szolgálható test. E helyzetből, ha valami veszélyeset vesznek észre, villámgyorsan tudnak eltűnni lakuk mélyébe. Olykor azonban egészen is odabagyják csatornájukat, s föl alá mászkálnak éjjel eleség után. S ilyenkor néha egészen másból furják be magukat a földre. s új lakást csinálnak oly helyen, hol több táplálék igazkezik.

Őszel és tavaszal, mikor a reggelek hűvöseik, felturják a felületen a földet, s ezen turás alatt rejtőznek el. A madarak azonban ismervén már ezen sajátosságukat, ilyenkor szoktak vadászni rájuk, s felezedik őket a turások alól. Olykor nagyon is jó fogást csinálnak, midőn ezen állatok — alkalmasint a hideg követeztében — egész csomókban bujnak rakásra. A hidegen kívül leginkább a nedvesség az, mit nebezen tudnak elszedni. Lakásaikat is ez ellen szokták kibeledni, sőt nedves időben a földszinen levő bejáratot el is szokták zárni, levelekből készített dugóval.

Szemeik ezen állatoknak nincsenek, de a világosság iránt mégis fogékonyak, különösen pedig azon végükön, melyen szájuk van. Igy ha pl. éjjel sötétben előbujtak lyukaikból, s ha hirtelen valamely lámpa által világosság árasztatik, nagy hirtelenséggel megfutamodnak és elbuvnak. De ha szájjal ellátott végük földben van, testük többi részét meg lehet világítani tetszés szerint, észre sem látszanak venni.

A hangok iránt nem fogékony. Lebet közelükben kiabálni és hármázni tetszés szerint, mely és magas bangon, nem zavarja őket. De egy dobbanás, mely a földet éri, azonnal visszabuzódásra bírja őket. Szagló érzékük, úgy látszik, szintén ki van fejlődve. Fött vagy nyers búsdarabot a lakuk közelében azonnal észrevesznek, s ha egyet közülök megégetnek, annak szagától iszonyú nyugtalansággal buvnak el. Az ízlés is ki van náluk fejlődve, s ha p. o. vöröshagyma és káposztalevelet találnak egymás mellett, mindig a ha ymalevelet eszik meg előbb.

Még némi értelmi tebenségeket sem lebet fölük eltagadni, mely igen világosan nyilatkozik akkor, midőn valamely falevelet, vagy egyéb tárgyat kell lakásuk szűk csatornájába bevonszolni. A faleveleket mindig hegyes végükön fogják meg, mely esetben a bevonszolás sokkal

könnyebb. Oly leveleket, minő pl. a fenyőé, bol kettő van összenőve, a level szaránál fogva vonszolják befele. Papírdarabkákat pedig megnedvesítenek, s összegöngyöltetnek, ha másként a nyílásba beférni nem akarnak.

Mint ezekből is látjuk, oly állatokkal van a földi gillisztákban dolgunk, melyek minden tekintetben több figyelmet érdemelnek, mint a mennyit az emberiség eddig rájuk fordított.

KÉPEINKHEZ.

A budapesti repülőversenyek repülőgéptípusai.

Hosszu készülődés után végre folyó hó 5-én, vasárnap megkezdődött a 10, esetleg 15 napig tartó budapesti repülőverseny. A hosszú készülődésnek meg is látszik a nyoma a versenyterén. Valóságos hangár város látható ott, mellette a látogatók ezrei részére készített tribünökkel.

A hivatalos program szerint 30 külföldi aviatikus 37 géppel és 17 magyar aviatikus 17 géppel vesz részt a versenyen. Minden 2-3 gép részére külön hangár van építve s legalább 3000-re megy azoknak a száma, a kik a versenyek tartama alatt egy vagy más alkalmaszásban ott résztvesznek.

Résztvesz ezen a versenyen a levegő valamennyi böse, a repülőgép valamennyi mestere, hogy összemérik erejüket és tudásukat annyi verseny után nálunk is. Mindenikük rajong az elsőségért, a világra szóló diadalért s az ezért való törekvéstől nem riasztja vissza őket a repülés martirjainak ismert nagy száma sem, a mi a folyó hó elején ismét gyarapodott egygyel, még pedig a magyar aviatikusok legkiválóbbikával: Zaélyi Aladárral, a ki, hogy a verseny napjaira úgy magát, mint gépét kellően előkészítte, már a versenyek megkezdése előtti napokon folyton kísérletezett, soron kívül egy díjat meg is nyert s éppen egy másikért pályázott azokkal a repülésekkel, a melyek egyikénél szerencsétlenül járt. Nemcsak a gépe tört össze, hanem ő maga is. Félholtan szedték fel a földről gépe romjai közül.

A hírnév és dicsőség utáni vágy azonban, no meg a kitűzőtt díjak elnyerésére való reménykedés is, elveszi a versenyzők félelmét. S ez nem is csoda. Ép ilyen küzdelem az élet maga is. Egyikünk a másik után pusztul el az előretörtetés, a helyzet jobbátétele, az elismerés kivívatása, a mások megelőzhetése iránti küzdelemben, de az elpusztultak helyébe újak jönnek mindig, bizonyosabb reménnyel, több ambícióval. S bár nem mindig sikerül felülmulni, sőt sokszor utólrni sem az elődöket, az ember mégse riad vissza a küzdelemtől és az oléje tornyosuló akadályok hullámaiktól.

Még inkább helyt állbatnak tehát a küzdelemben a repülő emberek. Hisz ök egy új korszaknak: a repülés korszakának uttörői, megteremtői, a repülés titkának kikutatói s beigazolóí akarnak lenni ama ezer meg ezer éves vágy lehetőségének, hogy az ember: a teremtés remeke, ez idő szerint már a földnek, a föld mélyének, a tengereknek, viznek, gőznek, villamoságnak s még sok más másnak ura, mindezekben felül uralbatja a levegőt is.

Eme bizonyítékra való törekvésnek egyik jele a budapesti repülő versenyek is, a mely az egész művelt

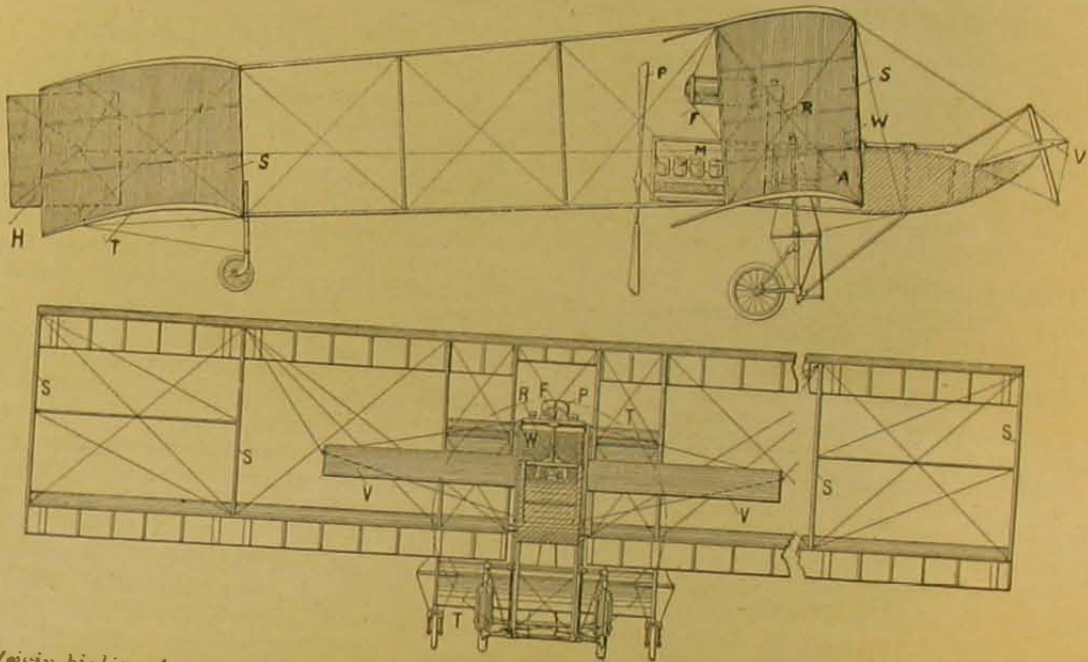
A magyar királyi esendő, ség szives figyelembe!
 Minden esendő, ki órák, ékszereket, bromofon vagy bármily más értéket akar vásárolni, nálam következőképen megvásárolja: 40 kor. ig havi 1-5 kor. 40 kor. g havi 5-10 kor. 80 kor. ig havi 7-8 kor., 100 kor. g havi 9-10 kor., 150 kor. ig havi 12 kor., 200 kor. g havi 14 kor. Ezen felül egyezség szerint. Az órákól 10 éri jóállítás, feltétlen tisztességes kiszolgálás. — 1 gramfon kinnó kiviteli, 20 darabbal (10 nagy dupla tomzsel, 100 lával), porinmuton s 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több részre deléssel az összes hálkoz jóköt, minál névi bélyeggyel van. Kérjen árjegyzéket.

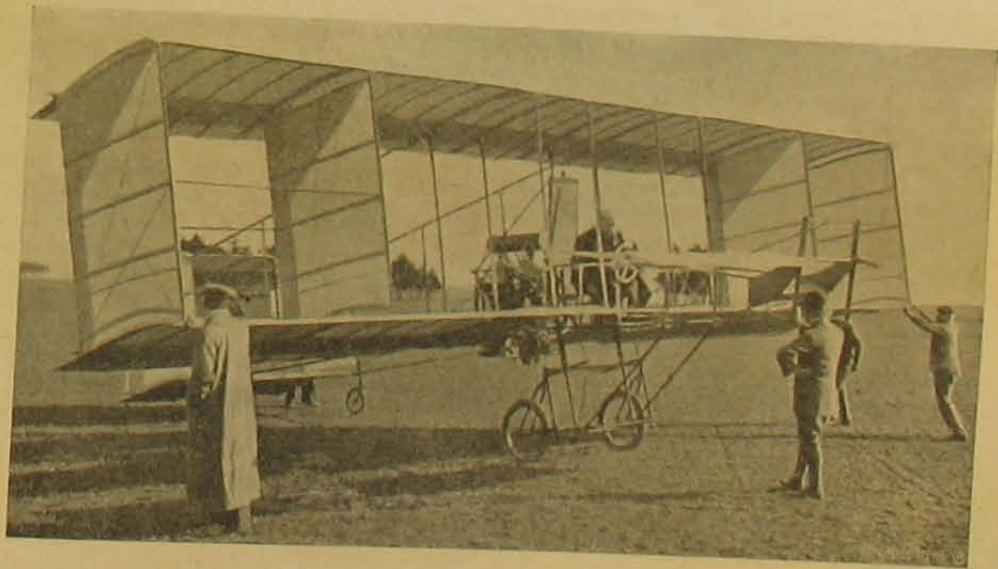
Brucker Győző Nándor és Tsa
 magyar műóras és műötvös
 Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

világ figyelmét Budapest felé irányítja most s ezzel beleviszi a gyidőre központjává teszi fővárosunkat a levegő meghódításáért folyó küzdelem óvszázados harcainak forgatagába. És a milyen képzett és kipróbált egyének kelnek itt most versenyre, remélhetjük, hogy az aviatika jelenkori állapotának megfelelő győzelemmel is kerülnek ki belőle.

Laroche R. (mondd: Dölaross) báróné női aviatikus Voisin (Voasen)-féle biplánjával; Wright (mondd: Wreith), a már sokat emlegetett amerikai aviatikus, a ki szintén több díjnak nyertese már; és rajtuk kívül még sokan a világ leghíresebb aviatikusai közül adtak itt találkát egymásnak, eddig eredményesen kipróbált különféle fajta gépeikkel. Szóval a résztvevők páratlanul nagy száma

Voisin-biplán. A = vezető ülés, W = magassági és irány-kormány kézi kereke, V = magassági kormány, H = irány-kormány, P = benzín-tartó, M = motor, R = hűtő, P' = légszavár, T = farkfelületek, S vertikális stabilizáló felületek.

A budapesti repülőverseny géptípusai. — Voisin.

S e reményünk annál bizonyosabb, mert itt van a híres Paulhan (mondd: Pólán), a ki elérte az 1500 méteres magasságot s a nevezetes london-manchesteri uttal távolsági rekordot csinált. Eljött Latham is, a merész, ügyes, bátor francia, a ki egyike a legnépszerűbb repülő embereknek. Itt van Rougier (mondd: Ruzsié), az idoi heliopolisi versenyek győztese; De

és eddig szerzett hírneve is igazolja, hogy a budapesti repülőverseny világhírű lesz és az aviatika történetébe olyan eseményt jegyez be, a mely évtizedek múlva is nagyjelentőségű lesz.

Most még, mikor e sorókat írjuk, csak a kezdetén vagyunk a versenyeknek, ennél fogva nagyobb eredmény hiányában, csak az első napon felszállott nyoloz

aviatikus repüléséről emlékezhettünk meg és állíthatjuk, hogy már ez a csoport is oly elragadó látványt produkált úgy a távolbági-, mint a magassági repülésben, valamint a fel- és leszállásban is, hogy abból a legsebbe eredményekre jogosan lehet következtetni. Egyszerre 4—5 repülőgép, mint egy egy óriási nagy madár, keringett fenn a levegőben, szinte hasonlóan ahhoz, mikor óriási sasok valamely zsákmánnyal kínáló területet, a zsákmányra óvatosan leselkedve, kerülgetnek. Különösen szép volt az egyiknek a szédítő magasságból való leszállás. Mielőtt még a további eredmények felől tájékozhatnánk olvasóinkat, az itt versenyző géptípusokról felvett képek közül néhányat bemutatunk.

HIREK.

A választások befejezése. A féktelen izgatások következtében nagy számú katonai karhatalmat és az összes csendőrséget igénybevevő országgyűlési képviselőválasztások immár befejezést nyertek. Elült a harcai zaj, a melynek eddigi páratlanul bangos volta aggodalommal töltötte el minden jobb érzésű ember szívét. A választások lefolyása, a magunk szempontjából, kellemes csalódásban részesített bennünket, mert az előjelek után ítélve, a lebiggadtabb szemlélő sem remélhette azt, hogy a választások ily sima, úgyszólván véneküli lefolyásuak lesznek. Mert hiszen a választások alatt előfordult, apróbb és jobbára szuronyra szorító, fegyverhasználatok a fanatizálva volt óriási tömegekkel szemben számba sem jöhetnek, ha figyelembe vesszük azt, hogy egy-egy nyári bucsu alkalmával is több és súlyosabb kimenetelű fegyverhasználat történt az országban néha-néha. E nem remélt szép eredmény jóleső érzéssel töltheti el úgy az ország népét, mint a tapintatosan eljáró vezetőséget, valamint a kötelességét férfias higgadsággal teljesített és fáradtságot nem ismerő csendőrséget, a melynek működését osztatlan elismerés jutalmazza.

Fegyverhasználat a választásokon. Petnik krassószőrénymegyei községben június 1-én a nemzetiségi választók a tanítót és a csendőrséget kövekkel megdobálták. Bagi csendőr a tömegre egy eredménytelen lövést intézett, a mely lövést a csendőrség szuronyrohama követte, a mi a tömeget szétrettentette s a mely alkalommal Brata Sámsonné és Zima Péterné szuronydöféstől lövnyű sérülést szenvedtek. — Zomborban június 1-én. Bakta József csendőr, a választás színhelyen Hartl Jakabot, azért, mert az fegyverét megragadta, szuronyval gyomron szurva, életveszélyesen megsebesítette. — Udvardon Stegman Károly csendőr június 1-én, a választás színhelyén Gere István ellen, mert az szuronyát megragadta, szuronyt használt és jobb keze fején könnyen megsebesítette. — Kőpecz báromezékmegyei községben Koszta István csendőr június 1-én, éjjel 1 órakor, egy támadó tömeg ellen löfegyvert használt és egy névleg meg nem nevezett egyént súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesített. — A szatmármegyei Fábánbázán május 30-án este 9/17 órakor Kellei Gábor őrsvezető Varga Gusztáv ottani lakos ellen, ki a községi bírót vele ellenkező pártállásáért titleg lántalmazta, majd pedig kikérdezésekor az őrsvezetőnek ellenszegült, súlyos, de nem életveszélyes

kardfegyvert használt. Szamostölgyesen június 2-án, reggel 5 órakor Birle János és Tordai János azamos-tölgyesi lakosok, Hegyesi András cz. őrsvezetőt lefegyverezési szándékkal megtamadtak, oly módon, hogy Birle hátulról a karjait fogta le, Tordai pedig a fegyverét megragadta meg. Dengel János csendőr, Hegyesi cz. őrsvezető járőrtársa, a támadók ellen szuronyt használt és Birle Jánost halaloson megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK

Az angol királyok ravatala. Az angol királyok nyilvános fölravatalozása nemcsak kegyeleti jelentőségű volt mindenha, de ezzel különösen arról akarják a népet meggyőzni, hogy a király csakugyan meghalt. Érdekes példa erre a II. Rikárd király esete, a kinek 1499 végén bekövetkezett halálát a nép nem hitte el, hanem azt híresztelte, hogy Rikárdot ellenségei fogva tartják és halt híret költik. Erre a királyi család a holttestet Londonba hozatta s a Cheapside-ben egy-két napig közszemlére tette, hogy a mendemondáknak vége szakadjon. V. Henrik halálakor történt először, hogy a király holttestét halotti maszok helyettesítette. Az agincourt-i győző arcát a betegség annyira eltorzította, hogy halála után rögtön ólomkoporsóba zárták. A király Vincennesben halt meg s koporsóját Párisban, Rouenben és Canterburyben is közszemlére tették. Pompás ravatala volt VII. Henriknek is a Szent Pál-templomban és a westminsteri apátságban, de hosszabb halotti parádéja senkinek sem volt, mint az I. Jakab király feleségének, a kinek holtteste két hónapig feküdt ravatalon a Somerset-house-ban, mialatt a zsigori király lelke nem gyászszal, hanem a temetési költségtől való tetegéssel volt teli. Borzalmas volt a II. Mary királynő fölravatalozása. A királynő feketehimlőben halt meg s holtteste mégis nyitott koporsóban feküdt jó ideig a White-hall-palotában. Viktória királynőt utolsó akaratához képest nem helyezték parádés ravatalra, pedig hogy a lojális angol nép mily nagy részvételt keresi föl uralkodójának koporsóját, azt a VII. Edvárd koporsója körül tolongó óriás tömeg mutatta legjobban.

A penészes kenyér mérge. A penészes kenyér etetése káros hatással van háziállataink egészségére, pedig majdnem általános szokás az, hogy a penészes kenyeret a baromfi-eleség közé dobják. Ez a hiba gyakran érzékenyen bosszulja meg magát. A kenyér kitűnő tápszert ugyan minden háziállatnak mérsékeltan adagolva, de a penészes kenyérnek gyakran méregghatása van és veszélyessé válik, a mennyiben kólikát, felpuffadást, hasmenést és bélgyladást stb. okoz. E bajok gyakran halálos kimenetelűek, vemhes állatoknál gyakran elvetelés penészes kenyér etetésének következménye. Ezek a hátrányok megvannak a penészes olajpogácsa etetésénél is. E bajoknak pedig egyedüli gyógyszere az, hogy a penészes kenyeret előbb meg kell főzni, mert a forró víz mgöli a méregghatásukat.

Magyar ujságtudósítás a Halley-üstököséről 75 esztendő előtt. «Halley üstököséről» czimvel a «Hasznos Mulatságok» című egykori magyar ujság 1835. évi 49-ik száma a következő elmékedést közli:

«Legyen meg mindenkinek érdemlett dicsősége — 's így Halleyé is! — Ezen szörény nyilatkozás mellett pedig legyen szabad egy ártatlan elmejátékot írni.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummiból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

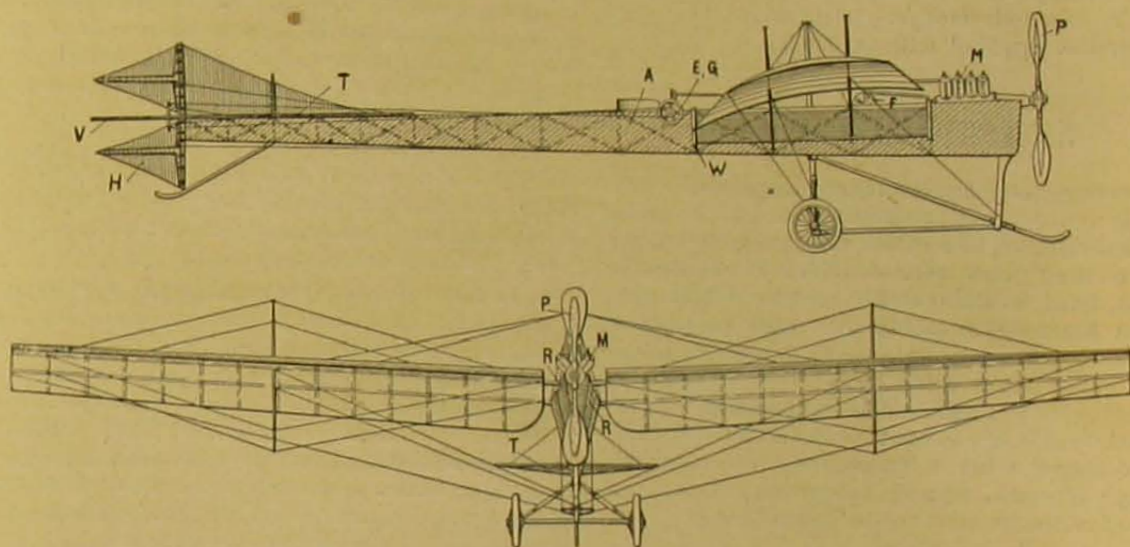
kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

•Boguzlavazki azt mondá, «hogy Halley' Űstökőse 1835. esztendei Augustus vége felé megjelenend a 'keleti égen, a bika jegyben 'stb. és hogy az ő gyönyörűséges űstöke Octóber 6-dik napján a Berenicze hajfűrtjétől egészen a Gönczöl fő csillagáig fog nyúlni 'stb.»
•Láttuk, hogy csak ugyan megis jelent egy űstökös; de

űstökös csillag 76 év múlva ennyire megleszen gerebenyezve! noha lehető — még sem hiszem. «Kértem tehát az Európai tudós Egészektől: 1. Valljon Halley' űstökösének tömege és űstöke ilyen volt-e más úttal, mint most ezé? 2. Ezen űstökös épen azon az úton jött-e mint máskor Halleyé? 3. Ama sok millió űstö-

Antoinette-monoplán. A = vezető-ülés, E = magassági kormánykerék, V = magassági kormány, G = felület-elcsavaró kerék, H = iránykormány, állítása lábbal, F = benzintartó, M = motor, R = hűtő, P = légszűrő, T = farkfelület.

A budapesti repülőversenyek géptípusai. — Antoinette.

ama gyönyörűséges űstök helyett, csak fénykőd csutakkal, és fénytömeg helyett, haldokló ködfényfolttal, olyan igen vedlett állapotban, mintha Olbers' 440 millió űstökősei között talán csak ez maga neveltetett volna fel tutori gondviselés alatt. «Hogy az ember 76 esztendőse korában meg-kopaszodhatik úgy, hogy űstöke emlékezet' okáért sem marad, tapasztaljuk; de hogy egy

kövek közül, nem jöhet-e felénk, épen azon az úton, mint Halleyé, számtalan űstökös? 4. Megérkezett-e a megjövendőlt időre pontosan? 5. Halley' számolása olyan csatlakozhatatlan-e, hogy az ő csillaga el nem késhetik, s' az általa kiszabott időre és úton más űstökös meg nem jelenhet? 6. Az egybevetések után nem sült-e ki, hogy eme vézna űstökötelen csutakos cometa épen más, mint

BUTOR

késpónsért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBERTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Halley' szép üstököse? 7. Valljon álmélkodásunkra nem jelenbetik-e meg nem sokára Halley' szép üstököse mind a' mellett is, hogy Halley' jövődölése, 's az ebben vétett netalán vak hit szerint, az övének velt csillag a földúton már keresztül futott? »Mig ezekre felvilágosítás nem jön, én legalább azon bizsomban leszek, hogy Halley' üstököse, vagy ama háborútól borzadt-meg 's késétt-el, melyet jelenteni akart; vagy Európa kegyetlen ágyúitól félti az üstököt.»

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségünettelen levelekre nem válaszol, köziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes olyesetekben válaszol, ha a válasz, kényességéül fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjünk ennél'ogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne külljenek, Szolgálatl kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen » így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

B. J. Illetékes, »ót ha a csapatnál altiszt volt, akkor már a csendőrséghez történt belépés napjával.

Kíváncsi csendőrök. Szolgálati ügy. Ha sérelmesnek tartják, forduljanak panaszukkal szolgálati uton az oldjáró szárnyparancsnoksághoz.

T. cs. cz. őrsv. Nagyszám. Ha úgy áll az ügy, a mint azt írta, akkor a 200 korona pótdíjra 1910 június 1-től van igénye s legyen nyugodt, az folyósítva is lesz.

H. J. Olvassa el lapunk múlt évi 38. és 39. számában »A csendőrségi özvegyek és árvák ellátása« című közleményeket.

M. Z. cs. cz. őrsv. Veresboronykútárkapu. Azt, a ki vele megbizatik, ha őrsparancsnokához fordult volna, az megmondotta volna. Mit gondol, ki a kettő között rangban idősobb? Ajánljuk, olvassa el a Szolg. szab. I. rész. 9. §-át.

1882. Ha a felvételi igazolvány alapján dolgozó vasúti munkás rendszeresített helyen van alkalmazva (tehát nem napszámosként) és a nyugdíjalapra befizet, akkor a m. kir. államvasutaknál eltöltött ideje a csendőrséghez történt közvetlen átlépés esetén az 1885. évi XI. tez. 8. §. 6. pontja értelmében végellátásánál figyelembe vóetik.

I. S. őrmester. »Egy sikkasztás lopolezása« című közleménye nem csendőri nyomzás eredményéről, hanem egy, még nem egészen kitanult s ez okból mindjárt rajta is vószott műkedvelő sikkasztó kontúr művoletéről szól, a melynek közlését sem a testület, sem lapunk érdeke nem kívánja meg. Nem közöljük.

Cs. L. cz. őrsv. »A takarmánytolvajok surlangja« című közleménye csak egyetlen és csak helyi jellegű esetről szól és azé fér a löhero felismeréséhez is, még pedig a kótság zavará. És a cikkt so üti meg a közölhetés mértékét. Nem közöljük. Czikkeit jövőre hasábos (fogalmazvány) alakban írja.

S. Az 1848 előtti magyar magánjogban a jogegyenlőség az örökösödésnek azt a nemét jelölte, mely szerint a fi- és leányágbeli rokonok egyenlőkép örökölték; ha azonban a leányágbeli rokonok az örökösödésből ki voltak zárva, az örökösödés a jogegyenlőség elve szerint volt rendezve. Hazai jogunk régi olvénél fogva, mely szerint saját szerzőmányaikról mindenki korlátlanul szabadon intézkedhetik, az örökösödésnek melyik olv szerint szabályozására nézve az első szerzőnok intézkedése volt irányadó, mely örökösait és utódit feltétlenül kötelezte. A jogi és állami életben az egyenlőség fogalmát a francia forradalom a szabadság és testvériség mellett harmadiknak írta zászlójára, azonfelül a törvénykönyvben az ügynevezett omboriségi jogok közé sorozta. Azóta az egyenlőség eszméje mind tágabb tért hédított meg a törvénykezésben; így nevezetesen a fondalis viszonyok megszüntetésében, az állami törhok egyenlő viselésében, a katonáskodásban. Legteljesebb kifejezést mégis az ú. n. törvény előtt való egyenlőség fogalmában nyert. Napoleon ezen fogalmát állítólag így határozta meg: Chacun peut chercher, chacun peut trouver (mindenki kereshet, mindenki nyorhat). 2. Dominium = uradalom; általában nagyobb, azaz több összefüggő vagy összetartozó, de külön kezelt birtoklomból alkotott birtok, egy személy tulajdona és egységes vezetés alatt áll. Magyarországon uradalmi birtoknak az 1900 (egyezer) katasztrális holdnál nagyobb birtokot tekintik.

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR RT.

BUDAPEST
RÁKÓCZI-ÚT 6.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban szállítását

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Bereken meztelen bálása ok bizonyítják, hogy mily hatásos lehet. Valódi csak nálunk készülő. Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Csusz, közsvény, reuma idegek fejfájás, hűlés, idegny, mindennemű exanthémák ellen kiváló hatásúnak bl- zonyult szer

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szente Lajos gyógyszer. Budapest, Damjanich-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

I. Kerítés büntetnének kísérlete címén büntetett, a ki a 16 éves sértettet csalárdsággal reábirta bordélyházba való belépésre; a sértett az odautazást csak megkezdte, de a bordélyházba való tényleges belépése megakadályoztatott. — II. A BN. 45. §-a 1. pontjában meghatározott minősítés állapotát meg, mikor vádlott a leűnynek czukrászdai alkalmazást helyezett kilátásba; a csalárdsággal bíró reábirás abban állott, hogy a valódi ezélat elhallgatásával, vagy valótlán körülmények felűntetésével a nő a bordélyház czéljaira megszerezte.

(Curia 1909 november 3. 7293/1909. sz. a. I. Bt.)

Vádlottnak az a tette, hogy a végrehajtás foganatosításához karhatalmul kirendelt csendőrt vállán megragadta, s arról a jelzőzsinórt letépte, a hatósági közeg büntalmazását képezi s így a Btk. 165. §-ába ütközö bűncselekmény ismérveit kimeríti.

(Curia 1909 június 17. 4549/1909. sz. a. III. Bt.)

Valamely ház ablakainak szándékos és jogtalan megromgálása vagy megsemmisítése a vagyongrógálás vétéségének a Btk. 421. §-ában, nem pedig annak 148. §-ában meghatározott esetét állapítja meg. (Határozat a jogegység érdekében.)

(Curia 1909 április 6. 2522. sz.)

Járásáthelyezés.

A m. kir. VII. sz. csendőrkörület brassói szárnyának területén fekvő magyarbodzaszítai járás 1910 május 1-én Magyarbodzafordulóra helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Fekete György, I. sz. csendőrkörületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén 22 évet meghaladó időn át, nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységeért.

Gombás Dániel, I. sz. csendőrkörületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén 23 éven át kifejtett eredményes tevékenységeért.

Demeter Sándor, I. sz. csendőrkörületbeli törzörmester, majdnem 19 éven át úgy a közbiztonsági, mint az irodai szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért és példás magatartásáért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkörületi parancsnokéag által: Halász Mihály járásörmester, Tokaji János cz. ör-mester, Reiter István, Szalay Jenő örvezetők és Szabó Imre csendőr, több vármegye közbiztonságát veszélyeztető bünszövetkezet tagjainak hosszas és fáradságos nyomozással történt felkutatása, elfogása és az igazság szolgáltatás kezébe juttatásáért, valamint a bűnjelek biztosítása körül kifejtett eredményes működésükért, Szabó Imre csendőr pedig még az 1909. év november havában Rátót községben pusztított tűzvészűel a vagymentés körül kifejtett hasznos tevékenységeért is.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkörületi parancsnokság által: Möricz József, Schreiber Mór cz. örvezető II.-od altisztek, Molnár Károly, Edler Kálmán es. cz. örvezetők, Várhelyi Jenő, Kötely Antal, Gál József, Takács János II., Neumann Károly Pál, Kreidenitsch József, Horváth Flórián, Szabó Ferencz, Horváth Pál II., Németh János I., Antal Sándor I. és Horváth György csendörök, több vármegye közbiztonságát veszélyeztető bünszövetkezet tagjainak hosszas és fáradszó szolgálat eszközölt kinyomozásánál tanusított eredményes közreműködésükért.

Poeza István csendőr, a Jankovich-Bésán Endre giczathalomi földbirtokos házára 1909. évi december hó 5—6 közötti éjjelen betörés után elkövetett 16431 korona kárértékű ékszerlopás szokásban volt tettesének több napi fáradszó nyomozás után történt elfogása és az elloptott ékszerek legnagyobb részének felkutatása körül tanusított eredményes közreműködéséért.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. VI. sz. csendőrkörület állományában:

Wolf Mózes járásörmester, 1910 márczius 8-án és Gesztesi András törzörmester, 1910 június 11-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkörület állományában:

Veres Antal örvezető, 1909 október 6-án.

Előléptettek:

A m. kir. I. számu csendőrkörület állományában:

1910. évi május hó 26-ával:

Somogyi András, Szalay József, Radics Sándor és Kovács Péter cz. örvezetők, továbbá

A m. kir. V. sz. csendőrkörület állományában:

1910. évi június hó 1-ével:

Szabó János III. és Polák Mátyás cz. örvezetők, örvezetők.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bázi hangszerekészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi június hó 1-ével:

Kovács Sándor és végül

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

ugyanazon nappal

Körtvélyes János csendőr, csendőr címzeles őrsuc-
zelővé.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Rubinszky Sándor, Ferenczi András és Birceser József
csendőrök.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur, 1910 május 11-én
49710/16. sz. a kelt rendeletével, a VI. sz. csendőr-
kerület állományába tartozó Schrédl Károly és Bognár
Jakab járásőrmestereknek, a birtokukban levő arany
érdemkereszt után esedékes napi 64 fillérből álló jel-
vény pótdíjat, 1910 június 1-től kezdődőleg adomá-
nyozta.

Névváltoztatások.

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Rusz Flórián csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur-
nak 1910 április 16-án 36135/VI-a sz. a kelt enge-
délye alapján, vezetéknevét „Rétis”-re változtatta.

Otta László cs. cz. őrsvezető, a m. kir. belügyminis-
ter urnak 1910 április 22-én 141184/VI-a sz. a kelt
engedélye alapján, vezetéknevét „Ottó”-ra változtatta.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Szarka József csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur-
nak, 1910 április 19-én 17018/VI-a sz. a kelt enge-
délye alapján, vezetéknevét „Szalai”-ra változtatta.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Gyebnár József csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak, 1910 január 22-én 4302/VI-a sz. alatt kelt en-
gedélye alapján, vezetéknevét „Gyöngyösi”-re változtatta.

Florutin Miklós csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak, 1910 április 16-án 36134/VI-a sz. a kelt enge-
délye alapján, vezetéknevét „Földesi”-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Barabás István őrsvezető, Pokarni Margittal, 1910
május 9-én, Szolnokon.

Benedek Mihály őrsvezető, Zsótér Máriaival, 1910
május 3-án, Bácsgyulafalván.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Papp Antal őrsvezető, Kükemezei Máriaival 1910 má-
jus 7-én, Szobránczon.

Simon József cz. őrsvezető, Monczol Ilonával, 1910
május 9-én, Klenócson.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Kubrászky Mihály csendőr, Krasznánaszky Julianná-
val, 1909 július 26-án, Galgócson.

Fülöpp Mihály cs. cz. őrsvezető, Kissa Francziskával
1910 május 8-án, Budatinban.

Csorba József cz. őrmester, Plapp Margittal, 1910
április 4-én, Korponán.

Szabó Kálmán cz. őrmester, Szokoll Annával, 1910
április 13-án, Németlipcsén.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Az őrs gazd. kezelési utasításhoz leadott szelvény-füzethen levő leg-
ujabb minta szerinti ruha- és fegyverzeti könyvecskék már raktá-
runkon készen vannak gyalog és lovasok részére.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Rudics-u.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszer
vásárolni, egy készpénz mint részletre, forduljon olyan céghez, amely rövid 1-2 év alatt kizá-
rólag csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részesült, ezen elismerést csak azért értik el,
mivel a saját kézből szabályozott óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 perccel különbözhet. Kérem,
sziveskedjenek mintákat károlni. A mintákhoz ára 8 koronától feljebb.

Kérjen egy
példányt ::

«MŰIPARI CZIKKEK ELLENŐRE»

ezimű könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!